

Posudek diplomové práce Miroslavy Filové
Denníky ako súčasť poetickej výpovede Alejandry Pizarnikovej

Miroslava Filová predložila soustředěnou studii, která je zdařilým výsledkem dlouhodobějšího promýšlení. Dospěla k vyzrálé koncepci a přesným formulacím. Vyrovnaně a potřebně působí všechny tři části práce, teoretická, interpretační a komparatistická. Rozsáhlé deníky argentinské básnířky Alejandry Pizarnikové (1936–1972) jsou přesvědčivě chápány jako specifická součást jejího básnického díla.

Teoretická kapitola věnovaná žánru deníku postupuje logicky od obecného genologického vymezení, přes srovnání s autobiografií k typu intimního deníku vůbec a intimního deníku spisovatele či ženy-spisovatelky zvlášť. U žánru na pomezí dokumentární a krásné literatury se M. Filová vyrovnává s otázkou literárnosti, v obecné rovině jednoduše, s odkazy na odbornou literaturu, ale prohlubuje charakteristiku deníkového žánru výborným srovnáním s autobiografií (deník je „plný surovějšího materiálu“, s. 12) a vlastní původní úvahou o ambivalentní (ne)možnosti sdílení intimního světa a otázce (ne)určení deníků k četbě. Miroslava Filová tak racionální teoretické formulace spojuje s osobní zkušeností kritického čtenáře (s distancí k iluzi bezprostřednosti deníků apod.). I teoretické pasáže tak nabývají na autentičnosti. Cenný je také komparativní záběr s příklady jiných spisovatelek s význačným deníkovým dílem (Katherine Mansfieldová, Anaïs Ninová ad.).

Zároveň – a to považuji za podstatné – se k otázce literárnosti autorka neustále průběžně vrací při rozborech stylu a smyslu deníkových textů: intuitivně se jako talentovaná čtenářka více dotýká podstaty poezie i podstaty poetiky Pizarnikové („Táto podstata je len neľahko opísateľná slovami, no každý pozorný čitateľ ju v jej písaní cíti“, s. 41). Samozřejmě literární povahu deníků odborně reflektuje a vystihuje přitom tři základní aspekty: úsporný básnický jazyk, urgentní potřebu psaní jako formy existence (se zajímavým citováním Rilkeho) a pojetí deníků jako básnických metatextů, které zapojuje do kontextu poezie Pizarnikové, s těsně blízkou obrazností. K ocenění těchto výborně formulovaných pasáží je třeba připojit i kapitolu o problematičnosti existujících posmrtných edicí *Deníků* – spolehlivý původní text je základním materiálem pro kritickou četbu, což si studenti málokdy uvědomují.

V poslední části práce srovnání *Deníků* Alejandry Pizarnikové s *Deníky* Sylvie Plathové polemizuje s mytizováním osudu žen spisovatelek, které ukončily život sebevraždou, což bývá běžně považováno za hlavní společný moment. Demytizující kapitoly, výmluvně nazvané „Ženské peklo“, „Smrt“, „Túžba žít“, postihují opět literárnost, v kontextu konfesijní poezie, ale zároveň prosycenost psaní obou autorek intenzívní životní zkušeností. Téma ženského

prožívání obou básnířek (včetně bisexuality Pizarnikové) nahlíží autorka bez feministických akcentů a ve vztahu k jejich psaní. Jistě by bylo možno některé momenty uvidět spíše jako osud básníků než specificky jako osud žen (téma utrpení a schopnost jeho výrazu u básníků vůbec, např. u Valleja).

V této diplomové práci je plně zvládnuto profesionální zacházení s bohatou sekundární literaturou (jen odkazy na internetové zdroje bývají neúplné). Pěkný je jazyk práce, racionálně odborný a zároveň osobní a svěží. Četla jsem ji s potěšením.

Práce Miroslavy Filové jednoznačně splňuje nároky kladené na diplomovou práci. Doporučuji ji k obhajobě a navrhuji hodnotit ji jako výbornou.

prof. Anna Housková
vedoucí práce

9. 6. 2020